

Remiss av betänkandet "Verktyg för skydd av EU-medel – Rättsliga förutsättningar för svenska myndigheter att använda Arachne och Edes" (SOU 2025:112)

Journalistförbundet har tagit del av förslagen i betänkandet "Verktyg för skydd av EU-medel – Rättsliga förutsättningar för svenska myndigheter att använda Arachne och Edes" (SOU 2025:112). Journalistförbundets remissvar begränsas till de delar av utredningen som handlar om ändringar i bestämmelserna om den grundlagsskyddade offentlighetsprincipen.

Utredningens uppdrag har varit att utreda de rättsliga förutsättningarna för svenska myndigheter att använda Arachne och Edes. Arachne är ett it-verktyg för riskvärdering och datautvinning som kommissionen har tagit fram och tillhandahåller för att stödja ansvariga myndigheter i kontroller av stödmottagare av EU-medel. Edes (Early Detection and Exclusion System) är ett system som kommissionen har utvecklat och som syftar till att göra det lättare att tidigt upptäcka personer eller enheter som är ett hot mot unionens ekonomiska intressen, att utesluta personer eller enheter från att ta del av EU-medel och att ålägga ekonomiska sanktioner mot mottagare av EU-medel som befinner sig i en uteslutningssituation. I utredningen görs bedömningen att såväl Arachne som Edes bör kunna användas av svenska myndigheter. När det gäller Edes bedömer utredningen att befintliga sekretessbestämmelser är tillräckliga och att det därför saknas behov av författningsändringar. När det gäller Arachnes bedömer utredningen däremot att det är mer

oklart om uppgifter som härrör från riskvärderingar omfattas av sekretess enligt gällande sekretessbestämmelser. Utredningen lämnar därför ett förslag på hur en sekretessbestämmelse skulle kunna utformas.

Enligt förslaget ska sekretess gälla för "uppgift som härrör från en riskvärdering som har gjorts genom ett sådant system som avses i artikel 36.2 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2024/2509 av den 23 september 2024 om finansiella regler för unionens allmänna budget (omarbetning), om det kan antas att syftet med den förvaltning, övervakning, kontroll och revision som ska ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2024/2509 motverkas om uppgiften röjs".

Av utredningen framgår att alla uppgifter potentiellt kan omfattas av sekretess. Vid bedömningen av om skaderekvisitet är uppfyllt bör, enligt utredningen, "bland annat vägas in vilken effekt ett offentliggörande av uppgiften skulle kunna antas få på det framtida samarbetet inom EU". Enligt Journalistförbundet är denna typ av skadebedömning inte ändamålsenlig i detta fall. Allmänheten har ett stort intresse av att ta del av uppgifter om kontroller av stödmottagare av EU-medel. Det är viktigt att det kan komma till allmänhetens kännedom även i de fall det riskerar att påverka Sveriges samarbete inom EU, bland annat eftersom det kan motverka liknande framtida problem.

Mot den bakgrunden avstyrker Journalistförbundet förslaget.

*Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet*